

จ.ส.อ.ดร.ทวี บูรณเขตต์ อายุ 84 ปี
ประเภทเครื่องดิน (ปั้น-หล่อพระพุทธรูป)

Sgt. Maj. Dr. Thawee Buranakhate Age 84
Realistic sculpting and casting

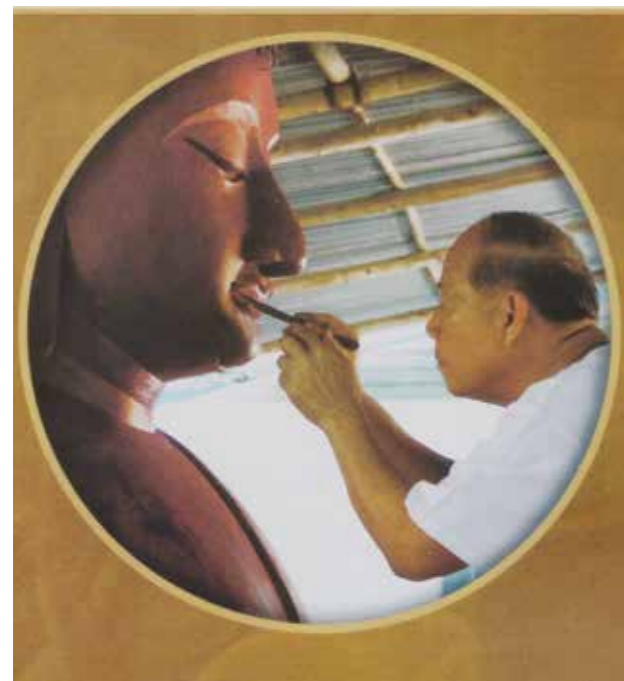
งานปั้น หล่อพระพุทธรูป

งานปั้น หล่อพระพุทธรูป สันนิษฐานว่ามีต้นกำเนิดอยู่ในประเทศอินเดียโดยเป็นการจัดสร้างพระพุทธรูปขึ้นภายหลังจากที่องค์สมเด็จพระพุทธเจ้าได้เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ด้วยฝีมือของช่างที่มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาจนกระทั่งได้มีการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมการปั้นหล่อนี้เข้ามาในประเทศไทยสืบมาจนถึงปัจจุบัน งานปั้น หล่อพระพุทธรูปเป็นงานประติมากรรมประเภทหนึ่งที่ตั้งอยู่ในสกุลช่างสิบหมู่ที่มีการรวบรวมเอาไว้ทั้งช่างปั้น ช่างหล่อ ช่างเททอง ช่างขัดและช่างลงรัก ช่างปิดทอง มาปฏิบัติงานร่วมกันทั้งการหล่อพระพุทธรูปขนาดใหญ่ที่มีหน้าตักตั้งแต่ 20 นิ้ว ขึ้นไปจนถึงพระพุทธรูปที่มีขนาดเล็ก ซึ่งงานปั้น หล่อพระพุทธรูปต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานกว่าจะจัดสร้างพระพุทธรูปจนสำเร็จได้ 1 องค์ อีกทั้งยังต้องอาศัยช่างที่มีความชำนาญ ความอดทน และมีใจรักในการสร้างสรรค์ผลงานพุทธศิลป์อันมีค่านี้

กรรมวิธีการปั้นหล่อพระพุทธรูป ตามชนบทประเพณีแบบโบราณของไทย จึงถือได้ว่าเป็นศาสตร์ที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาในการเลือกใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม รวมทั้งทักษะฝีมือของช่างหล่อที่แต่ละคนจะมีเทคนิคการหล่อที่เป็นเอกลักษณ์

การสืบทอดงานปั้น-หล่อพระพุทธรูป

งานช่างปั้น หล่อพระพุทธรูป ถือได้ว่าเป็นงานประติมากรรมพุทธศิลป์ที่ทรงคุณค่า และยังเป็นส่วนหนึ่งที่จารจรของพุทธศาสนาให้คงอยู่ในสังคมไทยมาโดยตลอด

There is an assumption that the sculpturing of Buddha statue is originated from India. Buddha statue begins after the death of the Lord Buddha by skilled craftsmen who believed in Buddhism, and the act of sculpting has since spread to Thailand until today. Sculpturing of Buddha statue is a sculpturing technique that is a part of the Thai's traditional arts (Chang Sip Mu) which bring sculptor, castor, goldsmith, lacquerer, gold polisher together to sculpture giant Buddha statue from the size of

20 inches upward and down to smaller size. Furthermore, sculpturing one Buddha statue is a long process and requires skilled individuals who are committed and passionate.

As a result, the sculpturing process of Thai traditional Buddha statue shows the wisdom of the sculptor in how they select their ingredient suitably from what they have and the unique technique that each artist has.

The inheritance of realistic sculpturing and casting

The sculpturing of Buddha statue is a valuable and significant sculpturing technique. Hence, it is one of the reasons Buddhism has been with the Thai people until now.

จำลิบเอก ดร.ทวี บูรณเขตต์ หรือ ที่ชาวพิษณุโลก เรียกว่า “ลุงจำ” เป็นชาวพิษณุโลกโดยกำเนิด จำทวี ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในงานศิลปะจากบิดาซึ่งเดิมที่เป็นช่างประติมากรรมของวัดจึงมีโอกาสได้รับความรู้แขนงวิชาช่างต่าง ๆ จากวัดเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากในสมัยอดีตนั้น แหล่งการเรียนรู้ในงานประติมากรรมมักจะอยู่ที่วัด ทั้งงานปั้นพระพุทธรูป หรือ งานศิลปกรรมตกแต่งโบสถ์วิหาร จำทวีจึงได้มีโอกาสซึมซับประสบการณ์อันมีคุณค่าเหล่านี้

ในระยะต่อมาบิดาของจำทวีได้มีการเปลี่ยนอาชีพมาเป็นครูสอนศิลปะในโรงเรียนทำให้ได้มีโอกาสช่วยบิดาทำงานศิลปะแขนงต่าง ๆ ที่มีเข้ามาอย่างหลากหลายตลอดจนนำความรู้ที่ได้มาคิดแปลงประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเริ่มจากการรับจ้างเขียนภาพโฆษณาสินค้าต่าง ๆ ตามงานวัดรวมถึงได้มีโอกาสทำงานเป็นช่างวาดเขียนภาพประจำร้านช่างศิลป์อีกหลาย ๆ แห่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ในปี พ.ศ. 2498 จำทวีสอบเข้ารับราชการในกองทัพภาคที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก ได้มีโอกาสไปฝึกหัดงานหล่อโลหะที่กองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร ทำให้ได้มีโอกาสพบกับศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี อาจารย์เขียน ยิ้มศิริ อาจารย์สนั่น ศิลการ ซึ่งถือเป็นปราชญ์ในแขนงวิชาประติมากรรมในยุคนั้น รวมถึงอาจารย์ท่านอื่นที่มีคุณวุฒิในด้านงานศิลปกรรมคอยประสิทธิ์ประสาทวิชาการปั้นหล่อโลหะให้

Sgt. Maj. Dr. Thawee Buranakhate or what the people of Phitsanulok called “ Loong Jar” is a Phitsanulok person by birth. Sgt. Maj. Thawee received his artistic knowledge from his father who was originally a sculptor of a temple. As a result, he had the opportunity to gain a variety of skills from the temple. In the old days, the temple was the place to learn most sculpturing techniques such as sculpturing Buddha statue and decorating temple. Therefore, Sgt. Maj. Thawee was able to absorb these vital qualities.

Later, his father became an art teacher at a school, so he had the opportunity to help his father in many areas of art. Regarding his experience, he started to design an advertisement for the product at the temple and working as an artist in many art shops in Bangkok.

In the year 1955, Sgt. Maj. Thawee was able to qualify for the ground army as an artist of the engineering department in the third army branch of Phitsanulok. With this circumstance, he had the chance to train his skill in the craftsmanship department of Thai’s fine arts which gave him the opportunity to meet professor Silpa Bhirasri, teacher Khien Yimsiri, and teacher Sanan Silakorn who were all sage in the art of sculpture at that time. Furthermore, there were also other capable teachers who train him in the art of sculpturing and casting metal.

เมื่อกลับมาปฏิบัติหน้าที่จึงได้มีโอกาสทำการหล่อพระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งถือเป็นงานชิ้นแรกที่ได้เริ่มทำการหล่อจนสำเร็จ จนกระทั่ง จนในปี พ.ศ. 2521 ได้ขอลาออกจากอาชีพราชการมาประกอบอาชีพส่วนตัวโดยยึดอาชีพช่างหล่อพระพุทธรูป แล้วได้มีโอกาสเข้าไปกราบไหว้หลวงพ่อบุญราชอยู่เป็นประจำ จนสามารถจดจำสัดส่วนขององค์พระได้จนติดตา ก่อนนำความทรงจำนั้นมาถ่ายทอดเป็นผลงานปั้นหล่อพระพุทธรูป องค์เล็กขนาด 9 นิ้ว เมื่อปั้นเสร็จได้ให้เขียนพระเข้ามามีวิจารณ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขจนไร้ข้อตำหนิ จึงนำไปทำการหล่อเป็นองค์พระพุทธรูปที่มีความสวยงามตรงตามรูปแบบอย่างไม่มีผิดพลาด ทำให้จำทวีเริ่มเป็นที่รู้จักในวงการปั้น หล่อพระและมีผู้ว่าจ้างให้ปั้นหล่อพระพุทธรูปเข้ามาในคราวนั้นด้วย ภายหลังเมื่อมีผู้ว่าจ้างให้ปั้น หล่อพระพุทธรูปเข้ามาเป็นจำนวนมาก จึงได้ก่อตั้งโรงหล่อพระชื่อ โรงหล่อบูรณะไทย เป็นแห่งแรกในจังหวัดพิษณุโลก ผลงานคือการปั้นรูปเหมือนของหลวงพ่อบุญราชเป็นองค์แรก และสืบทอดพุทธศิลป์โดยเฉพาะงานปั้น หล่อพระพุทธรูปที่ จำทวี บรรจงสร้าง พระพุทธรูป จนเป็นที่ยอมรับของพุทธศาสนิกชนชาวไทย และชาวต่างประเทศ และต่างนับถือว่า จำทวีคือครูของช่างทั้งหลาย ที่ปั้น หล่อพระพุทธรูปในยุคนี้ได้งดงามยิ่งนัก และยังสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้

After coming back from the post, he performed the casting of King Naresuan the Great which is considered as his first work that has started and finished until the end. In BE 2521, he resigned from his job and decided to continue his work as a Buddha sculptor. He often visited the temple to pray Chinnarat Buddha to the point he can fully memorize and can vividly imagine the proportion of the Lord Buddha. Which later, he uses his memory to produce a smaller version of Chinnarat Buddha sculpture in size 9 inches. At the end of the production, he invited the monks to come and critically analyze his work so he can adjust any mistakes and perfected the Chinnarat Buddha sculpture. His trait leads Sgt. Maj. Thawee to be known as a Buddha sculptor in the art world which gains him others project to sculpture and cast Buddha statue. Many people were so interested to have the works on their project that he decided to open his first sculpturing and casting factory named Sculpturing and Casting Development Factory in Phitsanulok. The realistic sculpture of Buddha Chinnarat and the sculpture from Sgt. Maj. Thawee have gained a lot of attention from the Buddhism in Thailand. The exquisite sculpture was approved from both Thai and foreigner. It is considered that Sgt. Maj. Thawee is the art teacher of many artists in the beautiful sculpturing and casting of Chinnarat Buddha that continues to each generation until today.

เป็นผู้บุกเบิกการทำพระพุทธรูปชินราช (จำลอง) โดยการนำเอายักษ์สองตน คือ ท้าวเวสสุวรรณ และอาฬวกยักษ์ มาประดับไว้ที่ฐานขององค์พระพุทธรูปชินราช (จำลอง) ใกล้กับพระชานู (หัวเสา) ขององค์พระ ซึ่งยังไม่เคยมีผู้ใดหล่อพระพุทธรูปชินราช (จำลอง) โดยนำยักษ์สองตนมาประดับที่ฐานเหมือนพระพุทธรูปชินราชองค์จริง

จำทวี มีความสามารถสร้างสรรค์งานหัตถศิลป์การปั้นหล่อพระพุทธรูปในสมัย และปางต่าง ๆ ได้ทุกรูปแบบ ถือเป็นปราชญ์แห่งวงการปั้น หล่อพระพุทธรูปของเมืองไทยที่ฝากผลงานอันทรงคุณค่าให้ผู้สนใจได้ชื่นชมมาโดยตลอด แต่งานพุทธศิลป์ที่ได้รับการยกย่องถึงฝีมือการปั้นหล่อของจำทวีคือ “พระพุทธรูปชินราช” ที่สามารถปั้นหล่อรังสรรค์ออกมาได้อย่างสวยงามมีสัดส่วนที่คล้ายคลึงกับองค์จริงถูกต้องตรงตามรูปแบบจนได้รับการยกย่องให้เป็น “เพชรน้ำเอกแห่งวงการช่างศิลป์” โดยมีผลงานปั้นหล่อพระพุทธรูปชินราชที่มีชื่อเสียงของจำทวี เช่น พระพุทธรูปชินราชจำลอง รุ่นวัดพุทธบูชา รุ่นวัดนางพญา รุ่นพิธีจักรพรรดิมหาพุทธภิเษก พุทธสมาคมจังหวัดพิษณุโลก รุ่นพระมาลาเปียง วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นต้น

Sgt. Maj. Thawee is a pioneer of the Chinnarat Buddha statue. He includes two giants of the giant leader (Tao Wensuwut) and fellow giant (Arlawagayuck) at the base of Chinnarat Buddha and next to Chinnarat Buddha's knee. Nobody has seen any work of Chinnarat Buddha sculpture that combined the giants as a decoration at the base of the statue like the original Chinnarat Buddha.

Sgt. Maj. Thawee is gifted in the art of sculpturing and casting Buddha statue in many postures who is considered to be a very talented and valuable skill to have as a sculptor in the art world. Nevertheless, his most stunning work is the famous sculpture of Chinnarat Buddha that he carefully sculpts to look as realistic as the original which makes it known as “the finest art in the art world.”

The well-known work from Sgt. Maj. Thawee's sculpture of Chinnarat Buddha can be found in many places such as Wat Putta Boocho, Wat Nar Payar, Emperor Mahatthaphisek Buddhist Association of Phitsanulok, and Phra Marabian Wat Phra Si Mahathat, etc.

ภูมิปัญญาที่สะท้อนเอกลักษณ์งาน “ปั้น-หล่อพระพุทธรูป”

งานปั้น หล่อพระพุทธรูปที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยจำทวี จัดได้ว่าเป็นงานพุทธศิลป์ที่มีความสวยงามคงเอกลักษณ์ไว้ซึ่งความงดงามของพระพักตร์ และสัดส่วนรวมถึงภายใต้หลักการที่จำทวียึดถือปฏิบัติมาโดยตลอด คือ ผู้สร้างพระพุทธรูปต้องมีความตั้งใจที่ดี ยึดถือหลักพระพุทธศาสนานำมาปฏิบัติให้ตัวเองมีจิตใจที่สงบ สว่าง สะอาด หลีกเลียงจากอบายมุขทั้งปวง ดำรงตนในศีล 5 เมื่อมีจิตใจที่ดีแล้วก็สามารถทำงานได้ดี ทั้งยังต้องมีจิตมุ่งมั่นปรารถนาดีที่จะมีส่วนช่วยค้ำจุนดำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาด้วย

สำหรับพระพุทธรูปชินราชที่ปั้น หล่อด้วยฝีมือของจำทวี ได้อาศัยการถอดต้นแบบมาจากองค์พระพุทธรูปชินราชที่ประดิษฐาน ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งถือเป็นการปั้นหล่อองค์พระพุทธรูปชินราชที่มีความแตกต่างจากในอดีต คือ นำท้าวเวสสุวรรณ และอาฬวกยักษ์ จำนวน 2 ตน มาไว้บริเวณด้านข้างขององค์พระพุทธรูปชินราช

The knowledge and characteristic of realistic sculpturing and casting.

The work of sculpturing and casting Buddha statue that is originated from Sgt. Maj. Thawee is believed to have the exquisite identities of Buddha arts. The fundamental elements that Sgt. Maj. Thawee always vowed to be the sculptor of Buddha must have good intentions and follow the Buddhist Principles of calm and lightness that avoid all kind of bad temptation. The individual must stay on five precepts, as when the individual has good heart and intention they can produce good work that will also strengthen the belief in Buddhism.

Sgt. Maj. Thawee's work of Chinnarat Buddha statue is inspired by the original Chinnarat Buddha that is located at Wat Phra Sri Rattana Mahathat in Phitsanulok. His work is considered to be different from others in the past as he brought the leader of the giant (Tao Wensuwut) and fellow giants (Arlawagayuck) to the side of Chinnarat Buddha.

ในส่วนฐานของพระพุทธรูปจะต้องปั้นหล่อให้แตกต่างกัน เพื่อให้สามารถจำแนกได้ว่าพระพุทธรูปราชรุ่นที่หล่อออกมาเป็นรุ่นใด ซึ่งสามารถสังเกตได้จากในฐานฐานนี้ รวมถึงในส่วนฐานขององค์พระบางรุ่นมีการหล่อเพิ่มเครื่องหมายจำเพาะ เช่น พระปรมาภิไธย ย่อ ภาปร รัชกาลที่ 9 หรือ พระปรมาภิไธย ย่อ มวก รัชกาลที่ 10 เพื่อเป็นการปกป้องถึงชนิดของรุ่นที่ได้จัดทำขึ้นจำเพาะนั้นด้วย

นอกจากนี้แล้วจำทวยังเป็นผู้ที่เตรียมการปิดทองคำแท้ (ทองคำเปลวแท้) ลงบนพระพุทธรูปราชสำหรับบูชา (พระชุด) ซึ่งถือเป็นพระพุทธรูปราชชุดแรกที่เคยมีการจัดสร้างขึ้นด้วยกรรมวิธีนี้ในประเทศไทย พร้อมทั้งนำวิธีการไปવીเส้าเข้ามาเสริมในส่วนของการตกแต่งหลังจากหล่อองค์พระพุทธรูปเสร็จแล้ว เพื่อช่วยเสริมให้ผิวขององค์พระมีสีสันที่สวยงามมากขึ้น

เทคนิคสำคัญในการปั้น หล่อพระพุทธรูปราช ต้องคำนึงถึงสัดส่วนขององค์พระเป็นสำคัญซึ่งมีการเน้นปั้นพระหูนึ่งให้มีความเล็กกว่าองค์จริง ผ่านการออกแบบให้องค์พระมีความสวยงาม รวมถึงมีขนาดที่ได้สัดส่วนเมื่อนำไปหล่อเททองแล้วจะต้ององค์พระพุทธรูปที่มีความงดงามตามอัตลักษณ์แห่งองค์พระพุทธรูปราชแห่งเมืองพิษณุโลก ที่ได้ชื่อว่าเป็นพระพุทธรูปที่งดงามที่สุดในประเทศไทย โดยเฉพาะส่วนพระพักตร์จะต้องปั้นเค้าโครงใบหน้าให้มีความคล้ายคลึงกับองค์จริงมากที่สุด เนื่องจากเป็นจุดหลัก เมื่อพุทธศาสนิกชนเข้ามากราบไหว้บูชาจะมองเห็นส่วนพระพักตร์เป็นสิ่งแรก

An essential part of sculpturing and casting Chinnarat Buddha is the calculation that needs to be made precisely. It is crucial for the Buddha beeswax figure to be smaller than the final figure of the sculpture, as it needs to be in proportion before gold casting that resulted in the excellent characteristics of Buddha Chinnarat of Phitsanulok. Furthermore, it is believed that Chinnarat Buddha of Phitsanulok is the finest Buddha statue in Thailand. Nevertheless, the sculpturing of the face also needs extra attention to make it as realistic as it is the first thing prayer will look upon when they pray.

The base of the Buddha statue must be sculpturing and casting differently from others, as it can help to identify the different version of Chinnarat Buddha. For example, some version also include the symbol or the title of King Rama 9 or King Rama 10 in the casting process, so that it is easier to recognize each version.

Moreover, Sgt. Maj. Thawee is the person who started a decorative method of gilding with real gold (gold leaf) onto Chinnarat Buddha statue. It is considered as the first Buddha statue collection that has gliding in the process of sculpturing and casting in Thailand. The use of Putty is also included in the decorative techniques. Putty is used after the casting of the Buddha statue to help smoothen the surface and makes the Lord Buddha's skin looks more refined and beautiful.

กระบวนการสร้างสรรค์งานปั้น-หล่อรูปเหมือน

งานปั้นหล่อมีขั้นตอนหลักในการทำดังนี้ เอกลักษณ์ที่โดดเด่นตรงที่มีการปิดทองที่องค์พระเป็นชุดซึ่งการหล่อพระในยุคแรก ๆ ยังไม่มีการปิดทอง

ขั้นตอนสำคัญ คือ การปั้นต้นแบบองค์พระประธาน และการเททองหล่อ หากปั้นต้นแบบได้ไม่สมบูรณ์จะทำให้การเททองหล่อพระยาก หากเททองแล้วทองแล่นไม่เต็มองค์พระก็จะทำให้งานออกมาไม่สมบูรณ์แบบ ความสวยงามและความประณีตจะหายไป

1. ขั้นตอนการปั้นพิมพ์หุ่นดิน เริ่มต้นขั้นตอนด้วยการนำดินเหนียว และ ทราย มาผสมกันด้วยอัตราส่วน ดิน 1 ส่วน ต่อทราย 3 ส่วน มาตรฐานผสมเพื่อให้เข้ากันก่อนนำมาปั้นเป็นพิมพ์ หากเป็นการปั้นพระพุทธรูปที่มีขนาดใหญ่อาจปั้นส่วนประกอบองค์พระแยกกันแล้วค่อยนำมาประกอบกันในภายหลัง จากนั้นจึงนำไม้กระดานมาสร้างเป็นนั่งร้านทำตามขนาดขององค์พระที่ต้องการ เมื่อแล้วเสร็จจึงเริ่มปั้นพระขึ้นไป หรือ นำอิฐมาก่อเรียงเข้าไปในองค์พระก่อนแล้วจึงปั้นดินหุ้มเพื่อไม่ให้เป็นการสั่นเปลืองดินที่ได้ขนาดไว้ เทคนิคที่สำคัญคือ หากปั้นต้นแบบได้ไม่สมบูรณ์จะทำให้การเททองหล่อพระยาก

The process of realistic sculpturing and casting

The main characteristic of sculpturing and casting is the process of gold gilding on Buddha statue that was not used in the old days.

The important step is to sculpture the original Lord Buddha and gold casting. If the sculpturing of the Lord Buddha is not done successfully, then it would be hard to do gold casting. The outcome will not be beautiful, and the exquisiteness of the Lord Buddha will not be seen.

1. The steps of making the sculpture. The making of clay will start off by mixing one part of clay to three parts of sand together. Massage the mixture together fully before using it as a template. When sculpturing a larger size of the Lord Buddha, different parts of the statue can be sculptured separately and combine them afterward. To begin sculpturing, one must assemble woods to make scaffolds according to the size of the Lord Buddha or articulate joints of bricks into the Lord Buddha shape then sculpture clay on it so that the mixed clay is not wasted. The sculptor needs to keep in mind that an incomplete foundation of sculpturing will make it hard to do gold casting later on.

2. ขั้นตอนการเข้าขี้ผึ้ง ในขั้นตอนการเข้าขี้ผึ้งนั้นถือเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้ความชำนาญเป็นอย่างมาก โดยนำขี้ผึ้งที่ต้มเคี่ยวจนนิ่มติดมือมาผสมกับชันยาเรือ ไชวู หรือ น้ำมันพืช เพื่อให้สามารถแข็งตัวได้ไว ก่อนใช้ดินเหนียวทาทั้งสองด้านของพิมพ์เพื่อเคลือบให้เป็นเนื้อเดียวกันแล้วเทขี้ผึ้งใส่ลงในแบบพิมพ์ลาย หรือ หุ่นดินให้แน่นที่สุดใช้มีดตัดขี้ผึ้งส่วนเกินออกให้หมดก่อนนำมาแช่น้ำทิ้งไว้สักครู่ แล้วจึงนำมาแกะพิมพ์ออกจนได้เป็นพระพุทธรูปขี้ผึ้ง

เมื่อได้พระพุทธรูปขี้ผึ้งมาแล้วจึงนำมาหลาให้ได้สัดส่วนความสวยงามตามที่ช่างได้ออกแบบไว้แต่ต้องคำนึงถึงเรื่ององขนาดที่ต้องเน้นให้มีขนาดเล็กกว่าของจริง หากมีขนาดองค์ที่ใหญ่ต้องมีการสร้างแกนในเพื่อหนุนการใส่ขี้ผึ้งแล้วจึงนำขี้ผึ้ง (ขี้ผึ้งแผ่น) ไปแปะกับพิมพ์หุ่นที่ได้ทำไว้ปั้นหลาให้มีขนาดที่พอดี หรือ ขนาดองค์เล็กนั้นสามารถใช้ขี้ผึ้งล้วน ปั้นขึ้นรูปเป็นองค์พระแล้วใช้เหล็กปักยึดได้เช่นกัน

2. The steps of making the Beeswax. This part requires lots of skills to produce beeswax. First, mix the boiled beeswax that is soft enough to stick to the hand with plaster powder, cow fat or vegetable oil for the mixture to harden quicker. Before using the template, combine both sides of the template to create a mold, then pour the beeswax into it. Cut any excess out before letting the mold to soak in the water for a while then remove the template which will result in a Lord Buddha beeswax statue.

Once the Lord Buddha beeswax statue is created, carefully hone and refine the statute as how it is designed. The size must be kept smaller than the original. Unless the statute is big, it will need an inside core to maintain the wax. Then bring the wax (wax sheet) to stick onto the clay sculpture that is made. Sculpture it until the size is right or if the statue is small, you can use only wax to sculpture it and metal to hold it.

3. ขั้นตอนการเข้าดิน เริ่มขั้นตอนด้วยการนำพระขี้ผึ้งมาตอกตะปู หรือ ท่อนเหล็กยึดส่วนต่าง ๆ ให้มีความคงที่ก่อนนำมาหุ้มด้วยปูนปลาสเตอร์พร้อมทั้งนำเส้นลวดมาผูกยึดให้แน่นเพื่อเป็นเกราะป้องกันไม่ให้แม่พิมพ์แตกร้าว ขณะที่ทำการเผาหล่อองค์พระ ก่อนหุ้มดินเหนียวด้านนอกทับลวดอีกชั้นหนึ่งแล้วปั้นปากจอกเป็นช่องไว้สำหรับเทหล่อทอง

4. ขั้นตอนการหล่อพระพุทธรูป ในขั้นตอนการหล่อพระพุทธรูปนั้นต้องมีการนำแบบพระขี้ผึ้งที่เข้าดินจนเสร็จแล้วมาเผาหลอมให้ขี้ผึ้งที่ปั้นเป็นหุ่นอยู่ด้านในหลอมละลายออกมาจากตัวหุ่นจนหมด รวมถึงเผาแม่พิมพ์ให้ได้ที่แล้วจึงนำเข้าที่เผาหน้าทองจนสุกเคลวดีแล้วไปเทใส่ในแม่พิมพ์

โดยมีเทคนิคสำคัญ คือ ต้องเททองให้ติดต่อกันมีฉนวนแล้วทองที่เทใส่ลงไปจะไม่หลอมรวมเป็นเนื้อเดียวกันหรือหากเททองแล้วทองแฉ่นไม่เต็มองค์พระก็จะทำให้งานออกมาไม่สมบูรณ์แบบความสวยงามและความประณีตจะหายไปภายหลังจากที่แม่พิมพ์ได้เย็นตัวลงแล้วจึงทำการทุบแม่พิมพ์ปูนปลาสเตอร์ออกได้ ก่อนตัดเส้นลวดออกให้หมดแล้วใช้ตะไบหยาบขัดให้ทั่วจึงเป็นอันเสร็จสิ้นขั้นตอนการหล่อพระพุทธรูป

3. The steps for applying clay. Begin the step by hitting the nails into the Buddha wax figure or using iron rods to hold each piece together. After that, cover it with plaster and bring strand to hold it again to prevent the mold from shattering while casting. Finally, soft clay is applied over the strand, and a hole is filled with gold later on.

4. The steps for casting the Buddha statue. In the casting step, it is required that the Buddha wax figure is already covered in soft clay. After that, burn the wax figure that is inside completely. When the mold is ready, bring the crucible with hot liquid gold to pour into the mold.

An essential technique to remember is to pour the gold continuously without stopping or else the gold that is poured in will not form together into one piece. Furthermore, if the gold that is poured does not fill the Buddha statue, the work will not be completed, and it would lose its beauty and delicacy. After the mold is cooled down, crush the plaster and cut the strand. Before finishing with this step, scrub rough filings all over it.

5. The steps for scrubbing and decorating. Casted Buddha statue will not have a smooth surface because of the casting procedure. They need scrubbing and decorating to smoothen the surface. Nowadays, there is equipment for smoothening the surface. After that, apply the polishing agent to increase the shininess. Not only that, Sgt. Maj. Thawee has incorporated the process of applying putty to make the Buddha statue stand out with its shade of color that is more visible.

6. The steps for lacquering and gliding. For this step, the Buddha statue's surface has to be cleansed with clean water first. Then, apply lacquer varnish all over the Buddha statue and wait for 10 minutes to allow it to completely dry. Next, scrub it with sand paper again to smoothen the surface. Clean it with water before applying lacquer varnish. After the varnish is dry, begin gliding the Buddha statue. This procedure requires a skilled craftsman who is familiar with this step because of its delicacy. One uniqueness of this piece of art is the gliding step because, in the past, people were not gliding Buddha statue.

5. ขั้นตอนการขัดตกแต่ง สำหรับพระพุทธรูปที่หล่อเสร็จนั้น จะมีเนื้อผิวที่ไม่เรียบยังคงมีร่องรอยเผาไหม้จากการหล่อ ต้องมีการขัดตกแต่งให้พระพุทธรูปมีผิวที่มันเงาโดยในปัจจุบันมีการใช้เครื่องขัดเงามาขัดให้องค์พระมีพื้นผิวที่เรียบเกลี้ยงก่อนใช้น้ำยาขัดเงาเป็นตัวเพิ่มความแวววาวในขั้นตอนนี้ นอกจากนี้แล้วจำทวิยังได้มีการนำกรรมวิธีโป้วสีเข้ามาช่วยเสริมให้องค์พระมีความโดดเด่นรวมถึงมีเฉดสีทองดูเด่นชัดมากขึ้น

6. ขั้นตอนการลงรักปิดทอง ในการลงรักปิดทองนั้นต้องมีการใช้น้ำสะอาดชำระผิวขององค์พระให้สะอาดก่อน จากนั้นจึงนำยางรักมาทาเกลี่ยให้ทั่วองค์พระปล่อยให้แห้งประมาณ 10 วัน เพื่อให้ยางรักแห้งสนิทแล้วขัดด้วยกระดาษทรายอีกครั้ง เพื่อขัดแต่งเกลี้ยงให้พื้นผิวเรียบที่สุดลี้ยงด้วยน้ำให้สะอาดอีกครั้ง ก่อนทาทับด้วยยางรักรองจนกว่ายางรักจะแห้งสนิทจึงทำการปิดทองลงบนองค์พระได้ซึ่งงานลงรักปิดทองนั้นถือได้ว่าเป็นงานที่ละเอียดต้องอาศัยช่างปิดทองที่มีความชำนาญในการทำขั้นตอนนี้ และเอกลักษณ์ที่โดดเด่นผลงานคือมีการปิดทองที่องค์พระเป็นชุด ซึ่งการหล่อพระในยุคแรก ๆ ยังไม่มีการปิดทอง

ความภาคภูมิใจการถ่ายทอด และสืบสานงาน “ปั้น-หล่อพระพุทธรูป

จำทวิ ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาวิชาการปั้นหล่อมาถ่ายทอดให้แก่ช่างด้วยตนเอง โดยได้มีการถ่ายทอดความรู้ในงานปั้นหล่อรูปเหมือนอันทรงคุณค่านี้ให้แก่ช่างในพื้นที่ จนปัจจุบันสามารถสร้างอาชีพโรงหล่อพระกันได้อย่างกว้างขวาง รวมถึงการถ่ายทอดแก่ผู้ที่มีความสนใจงานประติมากรรมชนิดนี้ภายในตัวจังหวัดพิษณุโลกด้วย

นอกจากนี้แล้วจำทวิยังคงค้นคว้าองค์ความรู้ที่มีความสำคัญเกี่ยวกับงานปั้น หล่อรูปเหมือนที่ยังมีอยู่อีกมากเพื่อนำมาพัฒนาสร้างสรรค์ชิ้นใหม่ แต่ยังคงคุณค่าชิ้นงานพุทธศิลป์อันล้ำค่า เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกให้ผู้คนในสังคมได้ช่วยกันรักษา รูปแบบวัฒนธรรมอันดีงามโดยเฉพาะงานด้านศิลปะซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติ

The pride of teaching and continuing “realistic sculpturing and casting”

Sgt. Maj. Thawee uses the knowledge that he has learned about sculpturing and casting to teach other craftsmen in the area. Those craftsmen have now been able to establish Buddha casting foundation and expand it. Moreover, he has given lessons to those who are interested in his sculpturing technique in Phitsanulok.

Not only that, Sgt. Maj. Thawee is still researching about other important knowledge about sculpturing and casting to improve and reconstruct them anew while trying to maintain the value of Buddhist art to influence people to protect this precious culture, and especially the art that is highly unique to Thailand.

อีกบทบาทหนึ่งที่สำคัญที่หลายคนรู้จักจำไว้ดี นั่นคือ “พิพิธภัณฑ์จำทวี” ที่รวบรวมข้าวของเครื่องใช้ของวิถีชีวิตในอดีตแทบทุกชนิดมาจัดแสดง เพื่อต้องการอนุรักษ์ของโบราณที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตของผู้คนในอดีตให้ลูกหลานคนไทยได้เรียนรู้และศึกษาเรื่องราวจากของโบราณเหล่านี้ให้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นมรดกอันทรงคุณค่าส่งต่อให้รุ่นลูกรุ่นหลานได้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ ต่อไป

จำทวี มีทั้งความรู้ ความคิดอย่างเป็นระบบ ทุ่มเทอุทิศตนเพื่อส่วนรวมอย่างจริงจัง ตั้งใจมั่นในการทำงาน และซึมซับคุณธรรมที่ปลูกฝังให้ทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริต สร้างพระครบตรงกับจำนวน และน้ำหนักทองตามที่ลูกค้าสั่ง ไม่แสวงหาผลประโยชน์ มีจิตใจบริสุทธิ์และมีคุณธรรม ถ่ายทอดความนึกคิดออกมาเป็นพุทธศิลป์ที่สวยงาม ด้วยสำนึกและยึดเหนี่ยวในบารมีหลวงพ่อพระพุทธรชินราช ถือเอาความจริงใจสัตย์ซื่อเป็นที่ตั้ง

ผลงานที่สร้างชื่อเสียง ได้รับการยอมรับในทักษะฝีมือของจำทวี เช่น พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ขนาด 1 เท่าครึ่งของคนจริง ประดิษฐานอยู่ในค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดพิษณุโลก รูปปั้นสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ประดิษฐานอยู่ที่โรงพยาบาลค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดพิษณุโลก หลักศิลาจารึกพระปรมาภิไธย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ประดิษฐานอยู่ที่หน้ากองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก พระประธานพระพุทธรชินราช (จำลอง) ในพระอุโบสถวัดพุทธบูชา กรุงเทพฯ เป็นต้น

Another role that is important that Sgt. Maj. Thawee is known for is “Sgt. Maj. Thawee Folk Museum” which complies many types of equipment and tools that were used in the daily life of people in the past. The goal is to protect the antique that depicts the life of people in the past to show it to the modern people of Thailand, and for the modern people to learn about the wisdom of their ancestor from these objects.

Sgt. Maj. Thawee has the knowledge, think systematically, dedicate to the collective seriously, work diligently, and use his moral to make other be honest. He make the sculptures according to the order, and use the correct amount of gold as requested. He does not seek for the benefit. He has a pure and virtuous mind, and bring out the beauty of Buddhist art via his thought. With the recognition and attachment in the virtue of Buddha Chinnarat, he held honesty highly.

These are some of the works which make Sgt. Maj. Thawee famous and gain recognition. A royal statue of King Naresuan the Great which has the size of one and a half times of a real person; it is cherished at King Naresuan Camp in Phitsanulok. A statue of King Naresuan the Great is located at the Fort Somdet Phranaresuan Maharat Hospital. Key stone inscription of His Majesty King Bhumibol Adulyadej of Thailand, King Rama IX and Her Majesty Queen Sirikit in the reign of Queen Sirikit are located at the front of Third Division Army Headquarters in Phitsanulok province. The principal Buddha image of Chinnarat Buddha in the temple hall of Buddhabucha temple in Bangkok.

ครูศิลป์ของแผ่นดิน 2560

“การทำงานศิลปะนั้น ต้องอาศัยความพยายาม ความตั้งใจ ความอดทนรวมถึงมีจิตใจที่มุ่งมั่น งานพุทธศิลป์นั้นหล่อพระพุทธรูปผู้ทำต้องมีจิตใจบริสุทธิ์ ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม ส่วนการถ่ายทอดสอนให้เยาวชนมีใจที่จะอนุรักษ์ในงานศิลปะก็ต้องสอนตั้งแต่ยังเด็กให้เกิดการซึมซับ พ่อแม่ต้องทำเป็นตัวอย่าง ต้องช่วยกันคนละไม้คนละมือ เท่านั้นทุกคนก็จะช่วยกันอุ้มชูศิลปะของชาติ รักษาความเป็นชาติให้คงอยู่ต่อไป ”

“Working in art requires effort, determination, tolerance and a committed heart. In Buddhist art, sculpturing and casting Buddha statue require a pure heart, loyal to morality, and if you were to teach the younger generation who want to conserve this art, you should educate them since they are young. Parents should be the role models and, with only this, everyone will be supporting the Thai's art to sustain it for the future. ”

ที่อยู่ : 26/43 ถนนวิสุทธิกษัตริย์
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000
โทรศัพท์ : 094-426-6424, 087-573-3242

Address : 26/43, Wisut Kasat Road,
Nai Mueang Sub-district, Mueang Phitsanulok District,
Phitsanulok Province. 65000
Telephone : 094-426-6424, 087-573-3242